CULTURA POPORULUI

Nu suntem datori să învingem. Suntem datori să mărturisim și să luptăm.
NAE IONESCU.

PRETUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, preoți, studenți și săteni 200 Lei
« autoritățile sătești . . . 300 «
« instituții particulare și de stat. . 400 «
Iar dela 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOEȘTE ȘI VEI PUTEA"
C. A. ROSETTI.

Director: Generalul NICOLAE PETALA | REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I | BUCUREȘTI, 18 MAI 1930 | ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16 | ANUL X, Nr. 325 Apare în fiecare Duminică

Comunismul la treabă

In nr. trecut al acestei foi sub numele de «Trăsăturile comunismului", am arătat că ea este înjosirea vieții sufletești; punerea tuturor pe aceiași treaptă; alungarea omului mai răsărit; ura împotriva învățăturii, care deosebește pe om de om și saltă pe unul mai sus ca altul; slobozenia pentru toate poftele dobitocești; dobitocul ajuns la putere și pus să poruncească el; ura împotriva autorității, care aduce înfrânare și rânduiala, fiindcă autoritatea nu lasă pe dobitoc de capul lui. Vraiștea vieții, toate ușile date de pareți, ca să intre fiecare de unde o vrea și să facă ce-o vrea; să nu mai fie stăpân dintre cei de sus, dar să ajungă sluga stăpân, care să-și dea frâu slobod la toate poftele; jos omul subțire și ales; sus javra nemernică, ajunsă slobodă a chiui și a-și face de cap, — iată trăsături ale unei obști ajunsă la comunism. Dar mai scriam că aceste trăsături și aceste pofte își scot capul nu numai decât unde comunismul a ajuns să plămădească viața unei țări după cheful lui. Am arătat că este un comunism cu sufletul, o sete de a face în felul acesta, o ură împotriva omului ales și luminat, o mugire împotriva stăpânirii, pe care o bagi de seamă chiar când comunismul încă n'a ajuns în stare să facă ce vrea.

Acest soi de comunism, comunism în poftele și în temeliile lui, dacă nu și ajuns în împlinirile lui în viața obștei, am spus că se găsește și în Basarabia noastră.

Trăiește acolo un comunism cât toate zilele de mare, deși nu este la putere. Sunt acolo apucăturile comuniste, deși nu este domnia comunistă. Și acest comunism este atât de intrat în sânge, atât de mult propaganda comunistă, urmată vreme îndelungă în trecut în Rusia, a lăsat urme, încât le găsești în felul de a înțelege viața, în dorurile și apucăturile târgoveților în viața de toate zilele.

S'ar jura omul că nu e comunism, dar ce să-i faci, dacă are toate chefurile comunismului?

Nu este treaptă și alegere între om și om, nu este cinste și căutare pentru omul de seamă, ci mai degrabă privire chiorîșă spre el, pentrucă îndrăznește să fie mai mult ca omul de rând, comunistul cu suflet e ros de toate poftele să fie el deasupra, să poruncească și să nu fie stingherit de unul pe care însușirile lui îl arată că e mai sus. Când se va întâmpla, în vreun așezământ, în vreo școală oarecare, să fie unul ceva mai ales, mai lustruit, mai umblat prin străinătăți, mai european,—fie acea școală chiar cu numele de «eparhială»,— o! e vai și amar de el! Acela trebuie înjosit, trebuie urgisit, trebuie înădușit, trebuie să i se facă zile fripte, pentruca să și ia lumea în cap și să rămâie singur stăpân numai slugoiul ros de poftele dobitocului, care să-i vadă pe toți la pământ în jur și nimenea strălucind prin ceva.

Iată o trăsătură deplin comunistă, care se vede în Basarabia, scroafa cocoțată 'n copac și nevoind să vadă decât porci în jurul ei. Deci nu e nevoie să ai numai de cât cluburi comuniste ca să ai comunism în Basarabia. El este acolo și fără asta. Il găsești și la javra care țipă împotriva comunismului la zile mari, de sub înfoeri de haine naționale și cordele tricolore. Dar ce să i faci dacă țâșnește comunismul și prin unghii, din sufletul porcesc ticluit din plămada comunismului?

După programa comunistă, ajung soldații generali, copiștii directori, școlarii deasupra profesorilor. Toate aceste slujbe de cârmuire trebuiesc înjosite și titularii lor să ajungă cu capul plecat *înaintea celor care ar trebui* să fie cârmuiți și dedesupt.

Apoi tocmai așa găsești în Basarabia. Profesorul trebuie îngenunchiat în fața școlarului. Școlarul să-și simtă toate drepturile, și pe acela de a nu învăța, fiindcă profesorul e dator să l treacă. Mai cu seamă dacă e bursier, ce să se mai ostenească? căci se va osteni direcțiunea comunistă să-l scoată de păr, fiindcă nu e învoit să lași bursierul leneș. El o știe și nu învață. «Nu cumva să pui note slabe, c'o să fie rău de dumneata!» a amenințat directoarea pe o soră a mea profesoară în Chișinău.

Vedeți comunismul în lucru: toate drepturile și toate ușile deschise pentru cel cârmuit, toată urgia asupra căpeteniei îndrumătoare. Sus soldații; la pământ cu ofițerii!

Nu este aceasta comunism pe care l vezi în carne și oase în felul de cârmuire? Ce să l mai căutăm la conspiratorii din cluburi, că el este în sânge, e un fel de a vedea care dă toate drepturile celor mărunți, dar vai de cei răsariți, de fruntașii care trebuie să îndrumeze!

Nu ești lăsat să îndrumezi, trebuie să fii la gustul celor mici, că altfel «va fi rău de dumneata!»

Nu este aceasta un strigăt comunist?

Și școlarul, care știe foarte bine că trebuie să treacă, huzurește, fiindcă, mai cu seamă dacă e bursier, îl scoate comunismul.

In starea lui de suflet se simte cu drepturi și cu pofta de a fi umăr la umăr cu profesorul, chiar de pe băncile școalei, chiar de abia ce a părăsit școala. Îți ține un grai de o trufie care te înspăimântă; ți se arată așa de încrezut în el; așa de puțin înțelegând că profesorul este mai sus ca el, că te uimește.

Dar să lăsăm acestea pentru alt număr, că pentru acum ajunge. Ajunge să vedem că, printr'o asemenea procedare, dacă nu prin cele din afară, dar sufletește deplin comunistă, va domni lenea și cea mai desăvârșită nepregătire pentru viață.

Este ceiace se va mai vedea din ce mai avem de scris.

Arhim. SCRIBAN.

N'avem grijă de neamul nostru

In ziarul «Universul» cu data de 10 Mai a. c. d-l Leontin Iliescu ne desvălue o stare de lucruri, care ar trebui să ne pună pe gânduri: peste 150.000 de Români Moldoveni din nordul Bucovinei s'au ucrainizat și sunt aproape pierduți pentru neamul nostru dacă nu vom lua cât mai curând măsuri de îndreptare. Ucrainizarea se datorește în cea mai mare parte politicii, ce a dat libertăți nepermise învățătorilor și preoților ruteni, cari totdeauna fac politică guvernamentală pentruca astfel să poată desfășura în toată voia propaganda contra românismului. Cum vedem vina nu e numai a unui guvern, ci a mai multora, care s'au perindat la cârma țării în cursul a 10 ani. Patima politică vrăjmășia dintre partide, interesul de moment ne-au făcut să nu ne interesăm de Românii dela granițele țării, cari încetul cu încetul încep să se piardă pentru neamul nostru, fără ca cineva să ridice glasul pentru salvarea lor, salvare ce înseamnă pentru noi nu numai mărirea populației naționale, dar mai mult o pavăză contra dușmanilor din afară.

In timp ce alte state caută pe toate căile, să adune laolaltă pe cei de un sânge cu poporul lor, răspândiți prin colțurile lumii, noi lăsăm să se piardă înșiși locuitorii Români din țara noastră, fără ca să ne gândim că odată cu desnaționalizarea lor, hotarele unde sunt așezați nu vor mai putea fi atât de sigure ca până acum, mai ales în părțile unde vrăjmașii neamului nostru nu așteaptă decât atât. Nu mai amintim de Românii de peste hotare, Românii din Banatul Jugoslav, din Bulgaria și din Macedonia, la cari prea puțini se gândesc — căci îndură o mulțime de asupriri dela neamurile sub a căror stăpânire se află, Români cari au început să se desnaționalizeze din cauza indiferenții în care i am lăsat. Dovadă? O mulțime de școli românești au fost închise, iar profesorii și învățătorii dela școlile românești de peste hotare, ce sunt făcliile românismului în acele părți înainte de sfintele sărbători ale Paștelui din anul acesta se jeluiau că nu primiseră salariul de luni de zile.

La noi în țară minoritățile, au o mulțime de drepturi și cu toate acestea nu încetează de a se plânge străinătății, ori de câte ori au ocazia.

Mai acum câțiva ani, cutreerând Cadrilaterul—una din provinciile cele mai năpăstuite ale neamului nostru, unde minoritățile aproape că au mai multe drepturi decât Românii, unde Bulgarii chiar și au făcut un partid minoritar după modelul și ajutorul celui unguresc, am ajuns într'un sat unde era un singur locuitor care știa românește. Avea nume și port bulgăresc. După ce am vorbit câtva timp, l-am întrebat de unde știe să vorbească românește. Atunci el mi-a răspuns că nu i Bulgar ci Român din Rucăr (mocan cum spunea el) de unde plecase de vreo 25 ani. Mi-a mai spus că sunt mulți ca el, dar unii din ei au uitat graiul nostru. Chiar el știa mai bine bulgărește și turcește decât limba în care se născuse. Soția îi era bulgăroaică, iar copiii nici unul nu știa românește.

Tot astfel și în Basarabia, unde foarte mulți locuitori și-au pierdut graiul strămoșesc, sau dacă-l mai au nu vor sau nu știu să mărturisească. Ei spun că nu știu românește, dar cunosc limba moldoveană, și că s Moldoveni. Poate că și din cauza aceasta comunismul a prins mai mult decât în oricare provincie românească.

In Ardeal, o mulțime de nobili Unguri, care ne înfruntă azi ori decâteori au ocazia, și au prigonit neamul nostru ani dearândul sunt Români de baștina ce s'au ungarizat în schimbul unui titlu nobil.

Nu mai vorbim de Serbia unde o bună parte din nobili sunt Români de origină.

Iată cum ne înstrăinăm și cum pierdem pe cei de-un sânge cu noi. Nu unul, ci toți suntem de vină, dar mai ales acei care pot să oprească această înstrăinare, dar care nu vor, sau nu se gândesc la aceasta. Cine vor fi aceia cari să și dea seama de ceeace ne amenință prin desnaționalizarea acestor Români de la hotare și de peste hotare, cine vor fi acei cari lăsând la o parte patima politică de care suntem cuprinși aproape toți, să înlăture partizanii politici de neam străin (mai ales preoții și învățătorii) «cari sub adăpostul politicii interesate și ipocrite» își desfășură în voie propaganda de înstrăinare a neamului nostru?

Gh. Marinescu

Să ne curățim limba

Intr'un articol trecut am arătat că neamul Românesc are limba cea mai unitară, adică se poate înțelege român cu român cu cea mare ușurință, ori din care ținut al României Mari ar fi. Un mare bine e acesta, pe care multe popoare nu-l au. Nu mai puțin adevărat este însă că în limba noastră au intrat multe cuvinte străine, împrumutate dela deosebite popoare, cari au venit printre noi în cursul veacurilor. Dintre acestea unele sunt vechi de tot și au intrat în limba Românilor de pretutindeni, fiind înțelese de toți azi ca și în trecut. Astfel sunt de pildă vorbele: trup, jintiță, greblă, plug, ispită și multe altele. Acestea sunt cuvinte cari nu ne împiedică să ne înțelegem, și ele în cursul veacurilor s'au mlădiat după firea limbii noastre, încât nici nu ne mai bat la ureche ca străine.

Dar sunt alte cuvinte străine o mulțime cari au intrat mai târziu în limba noastră și nu în limba de pretutindenea, ci numai în unele ținuturi, împrumutate dela popoarele cu cari Românii au fost vecini în anume regiuni ale țării, sau dela neamuri cari s'au strecurat printre noi.

Astfel românii din Basarabia au multe cuvinte împrumutate dela ruși, pe cari noi din celelalte ținuturi nu le pricepem. Românii din Ardeal printre cari s'au pripășit de veacuriAși sau Unguri, întrebuințează cuvinte de naștere ungurești sau săsești, neînțelese de românii celorlalte ținuturi, unde' n'au fostași sau unguri. Românii din Bucovina au multe cuvinte nemțești, cei din Muntenia multe cuvinte de viață turcească sau bulgărească, în Banat de origină sârbească.

Mai ales românii din apropierea orașelor străine și-au impestrițat limba cu astfel de cuvinte, auzindu-le la oraș. Prin armată străină, ungurească, nemțească sau rusească, ne-au intrat în limbă, iarăși o mulțime de cuvinte străine cari numesc lucrurile și rânduelile din, armată.

Din școală de altă limbă dela slujbașii de alt neam cârmuit în trecut, au pătruns asemenea în limba românească multe cuvinte străine. Incepând să cumpărăm lucruri la orașe unelte vestminte, adeseori le am numit cum auzeam că le spun străinii cari ni le vindeau.

Toate aceste vorbe străine intrate în limba noastră mai de curând, sunt o povară grea și urâtă pentru frumusețea graiului românesc. Fiecăruia ne crește inima de bucurie când auzim pe frații noștri din Moldova, Oltenia cum vorbesc de frumos românește. In aceste regiuni cari au format mereu țările românești, străinii nu au lăsat așa de mult cuvinte în limba noastră fiind mai puțini și trecători. Ei au avut și orașe românești cu negoț românesc, au avut armată națională și diregătorii românești așa că și pentru cele mai multe lucruri din viața de la oraș sau a cârmuirii au avut mereu cuvinte românești.

In trecut n'am avut mare vină că ne-am folosit și de aceste cuvinte streine, deși ele au stricat mult curățenia limbii românești.

In multe ținuturi nu cunoșteam alte numiri decât acele ce le auziam dela străini. E un mare noroc că toate aceste cuvinte pot fi ușor înlocuite azi cu vorbe curat românești. Anume ele nu au pătruns în însuși urzelile limbei noastre să nu ne mai putem scăpa de ele, ci sunt acătate mai mult de limba noastră, ca scaiul de lână. Oricine vede că ușor va putea spune în viitor: tren în loc de țuc sau ghiezda, soldat în loc de cătană sau muscal, năframă în loc de chescheneu, primar în loc de birău, lemnuș sau chibrit în loc de moșini, sentinelă în loc de gardă parlament în loc de dietă, pedeapsă în loc de ștrof, pășune în loc de legălău, coradă, curte în loc de hăinaș, primoretor în loc de fihirău, prefectură în loc de varmechie. prăvălie în loc de boldă și așa mai departe.

Azi auzim nume românești în armată, la judecătorii și tribunale în administrație și pretutindenea. Dar nu e de ajuns să le auzim ci e nevoie să le și învățăm în rostirea lor curată și să le folosim în locul cuvintelor străine de până acum.

Mulți nu vreau să înțeleagă și țin mortiș la vorbele pocite străine, vorbind și azi tot așa de urât românește ca și înainte de unire. O datorie pentru oricare român e: să vorbească o limbă curată și frumoasă, azi când ușor se poate obicinui cu ea, și are de unde o învăța. Altfel e semn că nu voim să ne scăpăm din semnele robiei din trecut și că nu ne pasă cum vor vorbi copiii noștri. Pentrucă zadarnic învață el la școală o limbă frumoasă românească, dacă în casă aude tot graiul pocit din trecut. Vor uita cum au învățat și se vor lua după părinți.

I. Agârbiceanu

Pe drumuri de țară

Sate rele

Cât de mare cade desnădejdea săteanului înșelat de târgovețul iscoditor și hrăpăreț, tot atât de nemăsurată aste aceia a orășeanului visător, îndrăgostit de frumusețile vieții «dela țară» rătăcit în forfota unui sătuc orășenizat sau în drum spre orășenizare... Nimeni și nimic din ele nu vine să i mulțămiască setea de frumos, nimic de nicăeri nu e în stare să-l ridice sufletește, să-i dea ceeace caută, să l îndrumeze spre lumina vie a purității sufletești.

Despre un sat dintre acestea vorbește marele Vlahuță în «De pe la țară».

Nenorocirea m'a făcut și pe mine să cunosc din ele... Așezate de-alungul traseului de cale ferată (și în deosebi: a liniilor principale) ele și-au pierdut, an cu an, câte ceva din caracterul rustic rămânând astăzi un fel de nonsensuri ale așezării omenești, comune rurale cu ifose de urbanitate. Nu le numesc adaos doar că pe multe le-a ajutat și norocul: așezarea pitorească; la munte sau la mare, vreun isvor termol sau mineral au contribuit în largă măsură la grabnica lor ridicare. De aici: năvala puhoiului de vizitatori și tot de aici: degradarea sufletească.

De-aici: scumpetea, pe care autoritățile cu caracter orășenesc n'o pot stânjeni; tot de aici luxul și părăsirea înălțătorului costum românesc aruncarea lui prin lăviți și unghere.

De aici: aglomerația de prin cârciumi și «restaurante» și tot de aici: întinderea fulgerătoare a celor mai urâte păcate. De-aici: degradarea dansurilor și demoralizarea tineretului; de-aici: buzele roșii, tocurile înalte, fusta scurtă...

De aici și numai de de-aici toate acele semne ale unei grabnice și dureroase decăderi care te uluește, făcându-te să nu știi unde te afli, unde te-a rătăcit propria-ți naivitate firească.

Și câte alte semne: în aceste sate politica e în floare: ici și colo te impresionează în chip cu totul neplăcut firmele imense ale cluburilor de partide care înlocuesc atât de folositoarele case de sfat, biblioteci și reuniuni culturale. De-aici: certele și desbinările provocate de cele dintâi. Și încă: întruniri, în loc de șezători, agenți electorali puși pe căpătuială, în loc de îndrumători culturali, semănători de idei subversive, oratori și discursuri, gură cască și trântori, surtucari și rătăciți, acuzatori și acuzați.

Sate rele! le voiu zice și îmi voiu întoarce cu scârbă ochiul obosit dela ele.

Paul I. Papadopol

FRANȚA
pentru România

Iată o chestiune care ne privește pe noi Românii și mai ales că e pornită din sinceritatea unor persoane din străinătate și anume: Ce părere au aceștia despre România și cum privesc ei țara noastră. Cum felul lor de a socoti pe român, ne umple de dragoste față de dânșii.

Este vorba de profețiile marilor învățați francezi, după intrarea României în Război. Cum au prețuit în mod cinstit, drept, vitejia oștenilor noștri, deasemenea și rolul pe care l-a avut Societatea «Crucea Roșie» Română în Franța înființată de Doamna **Lahovary**, *soția D-lui Lahovary, pe atunci Ministrul României la Paris.*

Cu începere din numărul acesta vom da o serie de articole din diferite gazete franțuzești, apărute după intrarea României în război și activitatea Soc. «Crucea Roșie» Română, de sub patronajul **M. S. Regina Maria**.

Iată ce spune **Gabriel Hanotaux** *într'un articol publicat în ziarul «Figaro» din 1917.*

Franța împreună cu aliații săi, au salutat cu entuziasm acum cinci luni gestul nobil al României, care venea lângă ei să-și ia locul pentru restabilirea dreptului și libertatea natiunilor.

De cinci luni armatele române sânt expuse la loviturile puternice ale unui inamic mult mai tare și care dispune de un material de război zdrobitor.

Crâncenele atacuri ale lui Machensen și Falkenheyn n'au izbutit a sfărâma rezistența vitezelor lor armate, care au putut cu prețul celor mai mari jertfe să se sustragă, din fericire, din constrângerea lor și pentru a se reface în vederea noilor lupte.

Noi, toți care știm ce a făcut România pentru cauza Aliaților, știm că cu jertfe dureroase a plătit concursul ei pentru cauza comună.

România suferă cum am suferit și noi și cum suferim încă, ca și Serbia și Polonia. Civilizațiunea pentru a-și îndeplini opera ei, cere sângele natiunilor martire.

De sigur, popoarele sugrumate azi de destin, vor câștiga mai bine într'un viitor apropiat: Victoria se va reîntoarce la dânșii, vor fi sfințiți pentru totdeauna cu soldați ai dreptului, apărători și salvatori ai idealului omenesc.

Dar suferințele lor individuale urmarea acestor fapte viteze, se înmulțesc în fiecare zi.

Datoria de alinare și aceia de ajutor se impune tuturor acelora pentru care intrarea în război a României a fost o întărire; nu de mult aduceți vă aminte, ce nu am fi făcut pentru această intervențiune?

România a făcut-o, guvernul a făcut-o, Poporul a făcut-o.

In măsura puterilor noastre să facem și noi cum au făcut ei fiindcă acum au nevoe de noi.

Domnul Brătianu, zicea acum câteva zile: «Franța ne-a dat ce putea să ne dea». Ei bine, noi să dăm și mai mult, pentrucă România s'a dat ea însăși. Cum o să putem vreo dată plăti vreo asemenea datorie?

Doamna Lahovary, soția Ministrului României la Paris, o sinceră și statornică prietenă a Franței, în bucurie și în durere, a înființat de curând la Paris, sub patronajul *M. S. Reginei Maria* a României, un Comitet de Asistență pe lângă Crucea Roșie Română.

Cea dintâi cugetare a Comitetului de asistență a fost de a se îndrepta spre Societatea noastră de Cruce Roșie Franceză; «Société des Decours aux blessés militaires, Association des Dames Françaises, Union des Femmes de France», — au reprezentanții lor în Comitetul Român. Acest Comitet va face mult bine.

Cu generoasă pornire sufletească, Franța și Aliații săi, se vor grăbi să sprijine pe Români, pentru a ajuta pe răniți, orfani, populația și prizonierii lor.

Toți care au înțeles nobletea actului făcut de România, toți care știu cât este de folos istoric, ca sentinela latină lăsată de împăratul Roman pe malurile Dunării, să continue a pune stavilă năvălirilor germane, oameni cu vederi mari și drepți, femeile cu suflet înalt și femeile miloase, toți și toate se vor apleca pe această victimă, timp de o clipă abătută și o vor ajuta a se ridica, a reînvia, a și relua puterile de care a făcut și face întrebuințare atât de nobilă.

Franța a fost în totdeauna un ajutor popoarelor încercate, va ști să răspundă printr'o mișcare sufletească la mișcările sufletești ale poporului Român.

Diac. V. FUSSU

Digitized by Babeș-Bolyai University Library

Duminica Samarinencii

Domnul nostru Iisus Hristos, pe când săvârşea lucrarea Sa cea mântuitoare, trecând prin Galileia s'a îndreptat cu ucenicii pe drumul ce duce spre cetatea Samariei, vestită în vechime prin bogăţia sa. In această cetate se află un puţ numit al lui Iacob, dela care luau apă pentru trebuinţă Samarinenii. Aci se opri blândul Iisus şi iată că veni o femee Samarineancă să ia apă. Indată Mântuitorul după ce femeia umplu ulciorul, ceru apă zicându-i «Dă-mi să beau"! El creatorul celor văzute şi nevăzute, El care adapă tot pământul şi răsare iarba pentru îndestularea noastră şi hrana vieţuitoarelor, cere să bea apă.

Blândul Iisus este însetat, nu însă de apă, ci de întoarcerea oamenilor către adevăr, de conştiinţa adevăratului Dumnezeu şi de mântuirea noastră, de care s'a arătat pe sine iarăşi însetat când spânzurat pe cruce fiind, cu glas dulce a zis «Mi-e sete». Iată ce a cerut Samarinencii Hristos : Credinţa în adevăratul Dumnezeu, arătat de însuşi Fiul său, ca apoi să-i dea ei apa vieţii şi iată pentru ce învaţă, unde şi cum trebuie cineva să se închine lui Dumnezeu când îi zise : «Inchinătorii cei adevăraţi se vor închina Tatălui cu Duhul şi cu adevărul şi cel ce se închină Lui se cuvine a-I se închina cu duhul şi cu adevărul» Ioan 4-23-25.

Până la venirea Domnului Iisus Hristos omenirea se găseşte cu totul în rătăcire în ce priveşte ideia de Dumnezeu. Erau popoare care se închinau la lemne şi pietre, la soare şi lună, la animale şi tot felul de chipuri cioplite. Pentru ei totul era Dumnezeu, simţind nevoia de divinitate, dar lipsindu-le puterea de a o cunoaşte cu adevărat. Pentru cunoaşterea acestui adevăr, Dumnezeu a trebuit să se descopere omenirii prin însăşi Fiul său cel iubit, trimiţându-L în lume, pentru a arăta adevărata cale şi viaţă.

Inchinarea la Dumnezeu este de două feluri, văzută şi nevăzută. Cea văzută o arătăm prin actele noastre creştineşti făcută prin călăuzirea învăţăturilor Evangheliei ; aceste acte din închinarea nevăzută sau a Duhului le avem fiecare în sufletul nostru, rămânând cu noi întotdeauna, pe când închinarea văzută trebue s'o arătăm în anumite locuri, cum este Biserica. Aci suntem datori a veni cel puţin în zilele de Duminici şi sărbători pentru a ne închina şi ruga cu inimă curată, arătând lui Dumnezeu mulţămirea şi recunoştinţa pentru binefacerile primite.

Aci ascultăm cuvântul şi poruncile lui, aci ne împărtăşim cu preacuratele sale taine, dovedind sfinţenia credinţei noastre, dragostea şi nădejdea în fericirea eternă. Aci ne luminăm mintea şi ne curăţim sufletul.

Cunoscând aşa dar acestea toate, cunoaştem cu adevărat însemnătatea cuvintelor Mântuitorului Hristos, care în convorbire cu Samarineanca la puţul lui Iacob, ne învaţă şi ne îndeamnă să ne închinăm Tatălui cu duhul şi cu adevărul.

Locul de închinăciune pe care-l precizează Mântuitorul, fiind Biserica îl vedem singur. In El creştinii nu mai vin să se roage, arătând dragostea lăuntrică a sufletului faţă de Dumnezeu, fiindcă a început să dispară şi credinţa, singura care împinge pe creştin a merge la Biserică şi a se închina lui Dumnezeu. Inchinarea pe care o fac creştinii astăzi este închinarea fariseului, fără duh şi fără adevăr. Biserica propovăduеşte, Biserica cheamă, îndeamnă, dar urechea şi ochiul sufletului creştinilor din vremea noastră a asurzit şi s'a întunecat. Uşile inimii s'au încuiat şi glasul adevărului zadarnic bate.

Lăsaţi ca în toate mădularele voastre să intre Iisus, blândul povăţuitor al omenirii. Dacă sufletul vostru îl lăsaţi ferecat cu încuetorile nenorocite ale timpului de astăzi, apoi pe greşite cărări veţi merge până la sfârşitul vieţii voastre. Rugaţi pe Iisus să rămână cu voi, cum l-a rugat Samarineanca, rugaţi-L fierbinte şi Domnul va rămâne până la sfârşit. Atunci închinarea noastră va fi închinare cu Duhul şi cu adevărul, având parte de fericirea veşnică dincolo de moarte.

Amin.

Pr. D. Iliescu-Palanca.

Invăţământul creştin

Nici odată, trăind la sat ori chiar la oraş şi având dragostea, care să te facă a te apropia cât mai mult de sufletul omului nu vei putea lăsa să treacă zilele aşa unele după altele, fără a-ţi rămâne în suflet ceva, care veşnic să te frământe.

Şi atâtea câte ai avea de spus, din cele câte vezi, în viaţa semenului tău de toate zilele, nici timp nu ţi-ar ajunge, ca să le araţi... dela o margine până la alta.

Trăim vremuri, care au început a secătui tot mai mult, din sufetul omului, acea înclinaţiune «spre o viaţă morală» spre tot ce s'ar putea numi «viaţa creştinească», căci aceste vremuri, au început să şteargă din sufletul omului, «simţământul creştin».

Uite-se, oricine în urmă şi va vedea că este o mare depărtare între ieri şi azi, în această parte de vederi.

Astăzi, omul a părăsit bordeiul din pământ. Prea puţini se vor mai găsi din aceia, care să locuiască în bordeiu.

Şi-a făcut omul casă mare deasupra pământului.

Deasemenea, în locul «bisericuţii de lemn din deal» se înalţă falnic, mânăstirea cu trei turle din mijlocul satului... dar, odată cu aceste înălţări de ziduri omul s'a depărtat de Dumnezeu nemai amintindu-şi nici când.

Eri locuia omul în bordeiu, dar era bun creştin. Nu se ruşina a merge să se roage în bisericuţa cea de lemn.

Astăzi locueşte în «casă măreaţă» şi se ruşinează omul, a merge să se roage, în falnica mânăstire, atât de largă şi încăpătoare, din mijlocul satului.

De ce?..

— Pentrucă astăzi, lipseşte din sufletul omului acest simţământ creştin, care să-l împingă a-şi aminti de Dumnezeu, în orice moment şi care să-l îndemne, de a mai călca şi pe la Biserică, unde se câştigă acest simţământ şi unde omul să şi mai întoarcă faţa spre Hristos.

Lipseşte simţământul creştin, pretutindenea. Omul, astăzi este preocupat de alte gândiri şi nu mai are timpul a se mai gândi şi la casa cea atât de părăsită a Domnului : «Biserica».

Din contră : înfundă cârciuma se îmbată cu rachiu joacă cărţile ; aruncă la rişcă se ceartă... ori se omoară unul pe altul, şi astfel apucă pe panta depărtării tot mai mult de Hristos.

Ce vom face deci ?

— Cei doi stâlpi ai luminei preotul şi învăţătorul, sunt aceia, de la cari se aşteaptă ceva. Prin munca acestora fără preget (dar şi prin ajutorul ce statul le va da zic prin munca acestora pregătită, bine înţeles, în legătură cu locurile unde se găsesc, se va ajunge a vedea încetul cu încetul, din omul înstrăinat de Biserică, învăluit în întunericul răutăţilor isvorâte din preocupările lumei, un creştin căruia simţământul creştin să-i fie în orice împrejurare singura hrană sufletească şi pe fruntea căruia să vedem iarăşi «blândeţa divină precum şi binele, în faptele sale.

Pentru aceasta să ne înarmăm mai curând cu «hotărârea» de a porni la acest lucru sfânt.

Th. I. Zaharia

Mahatma Gandhi

Vremurile de sclavagiu au trecut. Fiecare popor creează din rândurile lor câte un Mântuitor. Apostolii în înţelesul drept al cuvântului înfierează libertatea în fiecare suflet de frate. Forma socială de azi, răstoarnă termenul de Mântuitor şi îl înlocueşte cu acela de revoluţionar. Ani de zile ţara misterului unde Gangele îşi mână undele liniştit ţara cu oameni răsboinici şi înţelepţi, au fost speculaţi prin forţă de un anumit popor.

Dar, iată un Mântuitor, filosof, un născocitor de libertate porneşte din mijlocul lor şi cere dreptul la viaţă pentru poporul său. Acest mântuitor-revoluţionar este Mahatma Gandhi. Studiile filosofice care le-a făcut în Anglia l'au îndreptat către poporul său să-l scape de iobăgie. Cu durere în suflet vedea cum diamantele, perlele şi aurul pământului sunt luate de stăpânitori. Până şi sarea o transformau în aur, iar ei rămâneau fără nimic.

Minunea făptuită de acest om pentru libertatea poporului său este neîntrebuinţarea răsboiului cu arme ci răsboiul economico-social, dovedind că forma pasivă este mai puternică decât forma activă deschizând cu aceasta o cale în viitor. In acţiunea pe care o desfăşoară el, se constată că doctrina lui Tolstoi a avut mare influenţă, apoi misticismul de care este cuprins îl trec alături de marele filosof Grec Antisthene, întemeetorul şcoalei civice. Mărturie mistică avem că fiica fostului vice rege al Indiilor vânzându-şi toată averea sa îl urmează, deci Gandi, pe lângă meritul de revoluţionar, este şi un mare filosof, întemeind pentru viitor doctrina Gandistă.

Ion Luca

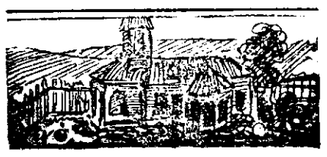

Mama

«După Dumnezeu singura fiinţă scumpă este mama»

E ziua ta... In clopote de liturghie
Povestea anilor se 'ncurc,
Pierduţi printre poteciie din vie
Adorm în trandafirii ce se urc.

Din umbra vremii te zăresc
In codrii de lumină...
Şi gene albe ce sclipesc
In raze de rubină.

Iar păru'n plete, se resfiră
Ca frunzele din pomi bătrâni,
Şiretul soare iar se miră,
Cum tremuri firul ierbi 'n mâni.

Căpşorul de copil aţinţi
In poala ta cu flori din crâng,
Măicuţa mea cu sfinţi
Nu suspina, căci numai plâng.

Pe laviţa de sub cais
Desmierd copilăria mea,
Se scutură petale'n vis

. . . . . .

Şi tainic bătrâneşte ea.

Ion Constantinescu—Stejar

Peste ce trece lumea!

Auziţi! un fapt atât de însemnat şi de care s'a vorbit şi scris atât de puţin! Atâta zgomot se face pentrucă doi dezmetici ştiu să dea cu pumnul unul în altul şi asta se numeşte sport, pe când aşa tăcere faţă de dobândiri care au însemnat atât de mult pentru uşurarea vieţii omului!

Anul acesta se împlinesc 100 de ani dela născocirea maşinei de cusut. Ia gândiţi-vă ce migală este să puchineşti cu acul, chinuindu-ţi ochii, degetele şi spinarea! Şi ce încet merge treaba! De câte ori trebuie să împungi ca să faci un rând de haine! Şi cine ar putea nimeri cu mâna să facă lucru atât de drept şi de frumos ca maşina!

Ce economie de timp când s'a putut întrebuinţa maşina în locul mânii! Ce mântuire pentru bietele gospodine! Şi ce uşurare prin maşină pentru fel de fel de cusături! Căci nu se cos numai pânzele, ci şi postavurile groase şi peile de la cizmari! O! maşina de cusut a fost o adevărată mântuire! Slavă celui care a născocit-o: meşteşugarului francez Barthélemy Timonier. Am putea spune că omenirea a fost împinsă mai nainte prin fapta acestui om obişnuit. Ea a fost scăpată dintr'un mare necaz, prin fapta lui.

Şi aceasta nu trebuie pomenită? Şi trebue trecut uşor peste ea? Să se scrie mai mult despre ticăloase petreceri? despre iscodiri netrebnice, cum sunt ştrandurile dela Şoseaua Bucureştilor, care nu au nimic a face cu sănătatea, ci mai mult cu perderea sănătăţii sufletului?

Despre biata maşină de cusut care este atât de eftenă, atât de uşoară de mânuit, care nu cere nici foc, nici benzină, nici electricitate, s'a făcut la noi o biată mică adunare o slujbă de mulţămire la biserica Sf. Spiridon din Bucureşti, Calea Şerban-Vodă, Duminică 11 Mai a. c. urmată de un ospăţ dat de o seamă de meşteşugari.

Obştia întreagă a oamenilor ar trebui să pomenească cu cinste numele celui ce a fost Barthelemy Timonier şi totuşi nimenea nu se mişcă!

Cât de rău îndrumată e lumea! E împinsă spre nimicuri şi nu spre slăvirea celor ce trebuiesc slăvite!

A. S.

Săptămâna copilului

Un articol al d-lui C. Şoldan, din «Universul» de la 10 Mai a. c., ne arată ce a făcut Societatea «Principele Mircea» pentru îngrijirea copiilor până în ziua de azi şi că are de gând să înfiinţeze o «Săptămână a copilului», în care vreme să se vorbească şi să se scrie despre datoriile către copii, să se facă serbări pentru ei să fie plimbaţi, să se stârnească dragostea către ei, fiindcă copii sunt viitorul ţării. Săptămâna aceasta va ţine anul acesta de la 25 Mai până la 1 Iunie. In cea dintâi zi, care e o Duminică, se vor ţine predici în biserici, se vor rosti conferenţe se vor ţinea şezători, pentruca dragostea de copil să intre mai adânc în sânul societăţii româneşti. Alăturea de «ziua mamei» şi de «ziua temperanţei», se înţelege că asemenea înfiinţări sunt foarte frumoase, numai că noi facem serbările oficiale, dar călcăm de a doua zi ce am auzit şi ce ne-am legat să facem. Iar de Societatea «Principele Mircea», noi ne aducem aminte că acum vreo doi ani era batjocorită în ziare pentru nişti jocuri destrăbălate care le dădea. Se vede că acum s'a mai cuminţit şi şi-a venit în fire şi a învăţat că are altceva mai bun de făcut decât să dea petreceri pentru dezmăţaţi.

PRIBEAG

de D. I. Dogaru.

Ne apucase înoptarea departe de cămin. Hoinăreala ne răsleţise şi târziu când ne pomenirăm, satul pierise în largul tremurător al zării. In traista mea atârnau molatec, agăţate, două lişiţe.

Alături de mine păşea Arsene cu cismele lui lungi până peste genunchi, cu barba crescută stul sălbatec, neîngrijită şi cu ochii cu sclipiri pătrunzătoare, ca două şuviţe de fulger în bezna unei nopţi de urgie.

Peste boltă fulguia amurgul, un murmur stins cu miros de iarbă proaspătă.

Oboseala ne prindea picioarele în lanţuri greoaie, iar picăturile de sudoare se rostogoleau pe obrajii noştri.

Umblasem toată ziua după vânat.

Lângă mine Arsene tăcea neîntrerupt cum tac brazii adânc, când noaptea înfiripă suspine ademenitoare. La intervale lungi, arunca, aşa ca pentru el, — vorbe, cum nasc nourii din fundul nemărginit al zărilor.

Ştiam despre el că fusese, mai de mult, plecat din sat prin ţinuturile Manciuriei, ademenit şi el ca alţii din gloată de miragiul bogăţiei şi a libertăţii nemărginite.

Plecaseră dornici să culeagă spuma unor iluzii ce şi le înfăptuiau cu naivitate, lipsindu-se pentru o clipă de judecată.

Sfârşiţi de zăduful zilei, cu picioarele tremurând de neodihnă, am căzut pe un plovnic, aşa cum cad istovite pasările călătoare pe coverta vapoarelor în larg de mare,

Amurgul se 'ngroşă. Arsene se opri şi îngenunche şi el.

— Rămânem la pândă, peste noapte, boerule! vorbi ca într'un ecou de mare.

— Aşa cred şi eu măi Arsene! De, am frământat trupul degeaba?..

— Asta mă gândiam şi eu, de hodină avem vreme destulă, că doar şi 'n groapă nu facem alta, decât ne hodinim.

— Arsene, zic eu într'un târziu, ştiu că ai colindat mări şi ţări!?

— A'apoi dacă ştii, ce mă mai întrebi pe mine, răspunse el, sdrobind un zâmbet amar de trist, în colţul stâng al gurii. Omul, în viaţa lui caută să se înfrupte din fericire, Şi pentru asta pleacă, chiar de ar găsi-o la margina pământului. Dar totdeauna este nevoit să se mulţumească cu dărnicia sorţii. Căci găsind fericirea, viaţa n'ar mai avea nici un farmec. Iar de-ai scoate inima unui om şi ai alege-o fir cu fir ai vedea că răutatea nu prinde înăuntru. Şi într'un colţ tainic al pârdalnicii de inimi se găseşte o cămăruţă mică, unde sălăşlueşte căinţa.

Că, vezi d-ta, o pasăre pe unde ar umbla, câte greutăţi ar afla în cale se trage cu mai mare avânt către locul unde a văzut lumina zilei. Dar mi-te omul!..

... Eram tânăr când se zvonise că s'au descoperit bogăţii pe departe şi că sunt locuri cari stau nemuncite fiindcă n'are cine. Cum pe la noi lumea nu prea avea pământ mulţi se puseră pe gânduri şi'n scurtă vreme îşi vândură averile prefăcându-le în bani. Alţii priveau cu neîncredere această pornire copilărească,

Primul convoiu fu îmbarcat şi porni spre necunoscutele meleaguri ale Manciuriei. Printre ei căzui şi eu.

Avântul scăzu de cum n'am mai văzut malurile noastre, iar prin colţurile vaporului, femeile boceau cu jale cuibul părăsit. Necunoscutul nu ne da mari nădejdi, aşa că nu puteam pune mare preţ pe laudele agenţilor cari aveau interesul de a aduce cât mai mare număr de colonişti.

La Odessa ne-au urcat în trenuri de marfă şi săptămâni dearândul pribegirăm în neştire, părăsiţi prin câmpurile fără margini ale Rusiei. Alteori trenul rămânea uitat în vreo gară pustie, până când îşi mai aduceau aminte de noi. După o vreme se încinse o molimă între noi, Incepusem să credem că D-zeu ne arăta nemulţumirea Sa pentru lăcomia noastră.

Trecând peste lanţul petros al Uralilor ne îndreptară spre Siberia. Pustiul înfiorător ne întrista şi parcă roţile trenului călcau duşmănos pe inimele noastre.

Cât n'am fi dat ca trenul să se întoarcă înapoi! Svonuri negre se auzeau pe măsură ce înaintam în ţara necunoscută.

Pădurile reci de brazi, albite de zăpezi viscolite, ne aduceau aminte de osândiţii pe vecie la Sybir. Astăzi şi noi pe aceleaşi urme. Afară că noi aveam doar vina încrederii oarbe ce o avusesem. Proviziile erau pe sfârşite. Oamenii noştri ocărau pe conducătorii tristului convoiu. Dar ce le păsa lor? Plângeau ca nişte hiare din pădure.

Intr'o zi şeful convoiului ne aduse vestea, pe cum că am fi ajuns.

O vreme de iarnă aspră bântuia prin acest ţinut. Pustiul se târa ca un blestem.

Ne-am coborât din vagoane şi drept sălaş ne-au dat o magazie făcută din scânduri, până când — ziceau ei — se vor face ormele de împroprietărire.

Hrana se găsia cu greutate. Se spulberaseră pe rând toate visurile. Nimeni nu-şi bătea capul despre soarta noastră.

Intr'o zi părăsii lagărul fără gând a mă mai întoarce, o pornii în largul zării unde m'ar duce ochii şi picioarele. Trecusem în ţara Chitailor,[1]) cu ochii lungueţi şi smocul de păr căzând din creasta capului. Nu înţelegeam un fir din greoaia lor limbă şi prin semne reuşii, într'un sat, să le arăt că sunt rupt de foame. Răbdasem mai bine de trei zile luptând cu asprimea iernii din nord, slăbit de suferinţele îndurate. Am mâncat câteva străchini de orez fert, iar mai în urmă aflai că asta este mâncarea lor obişnuită.

Cu greutăţi mari, pe cari omul nu bănueşte niciodată, că le-ar putea învinge, am ajuns pe malul mării, într'un port ce-i zice Kiau-Cean. Rătăcind câteva zile, hrănindu-mă cu resturile de ceai ce le găseam pe la mesele cafenelelor, dormind prin ganguri dosnice, norocul mă purtă de găsii de treabă în port. Munca mă făcu mai blând şi mă înfrăţii cu câţiva engleji şi chineji, cari observaseră la mine o voinicie impunătoare şi un curaj neînfrânt.

Am fost angajat, în secret de o societate de contrabandişti ce cărau mari cantităţi de opium, morfină şi alte bazaconii drăceşti.

Treaba asta a durat vreo trei ani şi se vede că patronii noştri aveau câştiguri bune căci şi leafa noastră crescuse simţitor.

Dar într'o zi furăm descoperiţi şi urmăriţi de un vapor poliţist care cerceta coastele chineze. Aveam un transport bogat şi cu nici un chip nu l-am fi predat, căci ştiam că închisoarea ne aşteaptă. Corabia ne fu scufundată printr'un bombardament, iar noi pescuiţi ca nişte rechini, din apă. Legaţi burduf ne-au aruncat în fundul vasului. Noroc, că dădui printre marinarii vaporului, peste un român — marinar, şi el de prin Sulina. Cu ajutorul lui scăpai de această belea.

După o lună mă îmbarcai, marinar, pe un vapor rusesc ce făcea regulat curse de marfă între Europa şi coasta de răsărit a Asiei.

Dădu D-zeu să mă apropii de ţară. Se împlineau şase ani de când pribegisem.

Tovarăşii cu cari plecasem, după lungi şi mari necazuri s'au înnapoiat, câţi mai scăpaseră din grelele molime ce-i secerase.

Soarta mi-a dat iarăşi între ai mei. Iar când depe vapor am zărit malurile înverzite ale Dunării, am vărsat lacrămi de cainţă amară.

Şi călcând pe ţărâna locului unde am văzut lumina zilei am îngenunchiat şi am sărutat coaja gliei stămoşeşti.

Iar de atunci am cugetat eu în mintea mea proastă, că Românul nu-i făcut pentru alte locuri şi tânjeşte şi se usucă, întocmai ca un pom mutat dintr'un loc în altul..

Muget răscolit din înoptare răsbi şuerat din sufletul incercatului pribeag.

Sus stelele fluturau molatec gene îngreuiate, să nu deştepte somnul florilor adormite.

1) China

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O PROPUNERE

EDUCAȚIUNEA MEDICO-SOCIALA IN COMBATEREA ALCOOLISMULUI

Dr. Gr. NICOLAU
pensionar

Asemenea din experiențele făcute când se îmbată câinii cu alcool înainte de avea cățeī însă în timpul zămislirei, s'a observat că puii sau cățeii ce se nasc sunt epileptici, mici sau schilozi, iar din cei câți va născuți fără boală sau defecte fizice, trăesc numai 20 la sută, după un an din 94 din stare normală, dar și cei rămași sunt slabi.

Astfel de experiență nu putem face înadins la oameni, căci nu e permis să-i nenorocim, dar ele se fac fără să le caute cineva înadins.

Profesorul Dr. Scharcot zice: «fiecare picătură de spermă a unui alcoolic, conține germenul unui întreg neam de nevropați».

Copiii alcoolicilor se nasc cu patima de a bea și cu slăbiciunea de a nu putea suporta băutura, dar neputând ca să reziste patimei, o cantitate mică de alcool îi amețește și îi înbată.

Tot astfel se întâmplă în viața socială omenească, acelaș lucru sub altă formă de exemplu: femeile descedente din o familie alcoolică sau din acele ce obișnuesc să bea, sunt foarte des expuse la avorturi, fie de timpuriu, fie că suportă sarcina până la 5-6-7 luni și fără cauză determinată, provoacă avortul în care cazuri, noul născut nu poate trăi decât câte-va ceasuri, sau zile. Dacă copilul trăiește însă și în timpul concepțiunei, sau în timpul sarcinei mama uzează sau abuzează de băuturi, copilul devine epileptic sau criminal.

Iată un exemplu foarte vădit publicat de Dr. Abermass din Staten (Vurtenburg), spune că un țăran care se ocupa cu plugăria a fost cumpătat la băutură și a avut doi copii sănătoși; îndată ce a fost numit strejar de noapte în comună s'a pus pe băut și în interval de câți-va ani a făcut doi copii, unul idiot și altul epileptic. După câți va ani s'a întors la plugărie și s'a lăsat de băutură; copiii născuți în noua perioadă de plugărie și absență, au fost normali ca și cei născuți înainte de perioada de alcoolizare.

Un alt exemplu foarte eloquent arată:

Profesorul Dr. Laitinen Finlanda a arătat la congresul anti-alcoolic din Londra în 1909, că studiind un număr de 5645 de familii cu 20.008 copii, a constat că urmașii alcoolicilor sunt mai degenerați ca urmașii abstinenților, care nu beau, și că la sfârșitul lunei a 8-a a copiilor, mai erau în viață 87 la sută din copiii celor ce nu beau deloc alcool, 77 la sută la cei ce beau cu moderație și numai 68 la sută din acei ai căror părinți beau mult alcool. Prin urmare mortalitatea copiilor alcoolicilor este cu mult mai mare.

Un semn de sănătatea pruncilor fiind în creșterea dinților Dr. Leitinen a notat câți copii au avut după 8 luni dela naștere dinți și a constat că au avut 89 la sută din copiii celor ce nu beau deloc alcool, 66 la sută din copiii băutorilor moderați și 58 la sută diu copiii bețivilor. Deci și dinții es mai greu la copiii alcoolicilor.

Asemenea a constatat că pruncii alcoolicilor cântăresc mai puțin de cât ai celorlalți băutori, deci și greutatea este un criteriu de aprecieri al sănătății copilului. Tot acest doctor a constatat că băeții nealcoolicilor, cântăresc în momentul când s'au născut 3,600 gr. cei ce beau moderat 3,570 gr. iar cei bețivi 3.470 gr. După cum se vede din aceste cifre pe care le împrumutăm dintr'un articol al marelui economist german profesorul Elzer, bețivul nu-și ruinează numai viața lui, ci contribue la distrugerea *sănătății copiilor săi*.

Până aicea a fost descrisă pe scurt prima fază a începutului educațiunei sociale.

Acum începe faza a doua, când părinții deși sunt sănătoși cu toate acestea lipsa măsurilor medico sociale poate deveni periculoasă copilului și iată cum anume:

Deși copilul se naște sănătos, părinții ne fiind alcoolici, se întâmplă că mama copilului din diferite împrejurări sociale nu poate alăpta copilul sau îi lipsește laptele necesar și în acest caz trebue să caute o doică. Această doică prin faptul poziției ei sociale e dubioasă, căci se poate trage din niște părinți alcoolici și până ce se află prin cercetări, alăptează copilul. De multe ori pentru a avea lapte suficient însuși părinții au obiceiul de a da doicei țuică, vin la masă sau bere, iar prin laptele transmis copilului îi transmite și otrava alcoolului, iar acesta se alcoolizează, treptat și se întâmplă ca să ajungă un epileptic ori un criminal.

Pentru aceste considerente, sau văzut părinți foarte cinstiți, iar unicul lor copil crescut cu mare îngrijire, să devie un stricat social, tocmai deaceia pentru că nu au ținut socoteală de doica ce l'a alăptat.

Alte cazuri asemenea foarte grave ca copiii să devie alcoolici fără voia și c u n o ș t i n ț a p ă r i n ț i l o r prin obiceiurile proaste ce au doicele sau mamele ca să scape să se ducă la petreceri noaptea, sau ziua pun într'o batistă subțire covrigi sau pâine cu zahăr și puțin coniac sau alcool, și o pun în gura copilului ca să sugă și să adoarmă. Astfel se alcoolizează, făcându-se un cadidat la epilepsie sau la alte defecte sociale.

— va urma —

Domnule Godeanu, păzește-ți numele!

Din acelaşi familie cu acest nume, trăiesc în București trei persoane: una este o tânără care și-a făcut un nume lăudat la Opera Română din București; altul este un avocat; altul este un teolog, care scrie și la ziarele *Dimineața și Adevărul.* **Scriitorul acestor rânduri îl cunoaște numai pe acesta din urmă și către el se îndreaptă cu titlul de mai sus al acestor rânduri.**

Numele de *Godeanu* **e un nume frumos și rar. N'am mai auzit pe alții care să-l poarte. Intr'o vreme în care dăm răsplăți pentru frumuseța chipului cuiva, de ce nu ne-ar plăcea să auzim și nume frumoase și să nu ne arătăm plăcerea către cineva pe care-l aflăm că are un nume frumos?**

Dar dacă-l ai, trebuie să ți-l păstrezi și să-l aperi. Căci sunt mulți care se aruncă asupra numelui frumos și vor să ți-l fure.

In această primejdie se află și d. Godeanu. Vrea să i-l fure unul care se numește *Goldștein.* **Noi citim totdeauna vestirile despre cei care vor să se lepede de un nume și să ia altul. Le citim cu grijă, fiindcă ne e frică să nu vedem și noi pe vreun** *Ițic Goldental* **care se repede să se împodobească cu numele meu, care mi-e scump și pe care nu vreau să-l văd pe mâna oricui. Deci eu sunt totdeauna în pază în privința aceasta. Până acum nu s'a legat nimenea de numele meu, dar bag de-seamă cum se leagă de alții și așa văd amenințat numele d-lui Godeanu. Altădată l-am văzut amenințat pe al d-lui** *Măgură* **dela Galați, cunoscut avocat și parlamentar. Am scris atunci; nu vreau să las fără înștiințare pe d. Godeanu acum.**

Deci află, domnule Godene, că în *Neamul Românesc* **dela 19 Martie a. c., citesc, pe trei coloane, numele celor ce vor să se lepede de numele pe care le au, pentru a se îmbrăca cu altele. In coloana a treia sus, se vede numele lui** *David Goldștein* **din București, strada Gândului 15, care a cerut Ministeriului Dreptății să fie învoit a-și zice** *Godeanu.*

Eu nu l-aș lăsa. Ca celce te cunosc, am voit să-ți dau de veste, și nu-l lăsa nici dumneata! Aleagă-și alt nume! De ce numai decât Godeanu? Zică-și *Cârcotă, Țăpoi, Ciuperceanu, Vânătaie,* **Hodoronc-Tronc! Ce zor avea să se repeadă la un nume de sunet frumos ca Godeanu?**

Dacă numele era slobod, calea-valea; dar nu era slobod. Pe acesta îl poartă un tânăr. N'aș dori să aflu că un nume atât de frumos se așterne pe cine știe ce chip, care nu e ca al celor din neamul Godenilor.

Mai bine a făcut altul, din coloana a doua, care nu vrea să-l mai cheme *Marmorosch,* **ci** *Marmuceanu.* **Fie!, Marmuceanu o fi un nume scornit de el. Așa da. Câte nume nu se pot scorni! Deci cine e Goldștein scornească-și un nume dela el, să nu cadă zor nevoie pe numele altora.**

Ce ziceți de alt Goldștein (din coloana I) care vrea să-și zică *Barozzi?* **Păi Barozzi a fost numele unui general! Se mai poate una ca asta? Eu n'aș da voie.**

Arhim. SCRIBAN

Ofensivă culturală

— E vorba de Ateneul popular «Sf. Nicolae» din Botoșani, care deși nou totuș știe să se prezinte destul de bine pe terenul cultural. Inființat la 2 Martie 1929 din inițiativa domnilor Alex. Petrescu institutor, C. Oprescu avocat, Mina V. Rusu, d na Paula Lupașcu și având în frunte pe preotul C. Posa, deci câțiva intelectuali au pus baza unui așezământ de propagandă cultural-națională. Noul nostru Ateneu își are menirea de a desvolta în popor manifestările cu producții artistice, conferințe, serbări, recitări, lecturi și chiar orice interesază ridicarea morală a poporului de jos.

Acest Ateneu nu urmărește, decât ofensiva c u l t u r a l ă și care se simte a t â t de mult în aceste timpuri de decădere morală. Orice bun român, poate fi membru al acestei instituții culturale.

In trecut vedem în acest Ateneu, un program destul de bogat, executat de colaboratorii acestui așezământ. Astfel în Botoșani a dat 20 de șezători și serbări la teatrul «Eminescu» deasemenea n'a uitat nici satele la care a contribuit mult la unitatea sufletească și culturală ce trebue să fie aci. La Stăncești și Dumbrăveni—prin serbări date acolo—a lăsat o dâră de lumină din altarul culturii. Noi cei de la sate, dornici de cultură fiind, dorim ca acest Ateneu să ne viziteze cât mai des, să se scoboare în mijlocul poporului. Noi îl primim bucuroși și îl așteptăm.

In programul său din vara aceasta, vedem că, cu echipa sa de propagandă va vizita centrele mai principale din județ dând șezători culturale, cu care ocazie și s ă t e n i i să se strângă î n m i c i asociații culturale locale, aceasta sub conducerea preoților și a învățătorilor și sprijinite de Ateneu.

De asemenea s'a proectat frumoasă excursie ce urmează a se face în Ardeal vara aceasta; iar în vederea acestei manifestări, se lucrează la strângerea fondurilor necesare. Ministerul de instrucțiune a și venit în acest scop cu un ajutor de 20000 lei.

Ateneul are și un frumos cor compus din vreo 60 persoane, sub conducerea d. Mina V. Rusu, un bun cunoscător al muzicei bisericești. Acest cor, cântă în mod regulat la biserica sf. Nicolae, ceia ce este un mare merit, știindu-se faptul, că cu ce greutate se poate susține un cor permanent, chiar atunci când este subvenționat pentru plata personalului.

De asemenea în sezonul verei, va lua ființă, o echipă de sport pe lângă acest Ateneu, pentru care d. prof. D. Teodoru, dela liceul «Laurian» și-a făgăduit tot concursul.

Manifestările acestui Ateneu, trebuesc sprijinite, urmărite și încurajate de mulțime, în slujba căruia s'a pus.

M. Gh. Bălan—Buzeni

CRINII

Privește, suflete, frumoșii crini,
Investmântații în raze de hermină,
Cum strălucesc în liniștea senină,
In farmecul uitatelor grădini.

Ci, zămisliți din sbucium și din tină.
Au răsărit scânteietori și fini,
Printre atâtea flori și-atâția spini,
Se'mprăștie splendoare și lumină.

Asupra lor din sfărmituri bizare,
Din pulberile rozelor solare,
Plutește-un nimb de glorie suavă.
Privește, suflete și te îmbată,

De-atâta frumusețe revărsată
Și cântă-le un imn frumos de slavă!

Ghe. Noreanu

Băuturile spirtoase

Ziarul «Universul» publică un foarte însemnat articol, tradus din ziarul „Le Matin" din Paris, despre urmarea opririi băuturilor spirtoase în Statele-Unite din America. S'a făcut o cercetare oficială, caré s'a descusut la Washington, timp de 8 zile, înaintea Comisiunii disciplinare a Camerei. Oameni foarte de seamă au arătat relele urmări ale opririi și tot oameni foarte de seamă au spus că oprirea băuturilor spirtoase aduce în America raiul pe pământ. Dar cumpănind cele scrise, tot mai multe temeiuri ies în folosul opririi. Chiar cei care nu sunt pentru ea, în cea mai mare parte spun că oprirea n'a adus vreo îndreptare, dar nu că a făcut rău. Cei care sunt însă pentru oprire spun că ea a adus îmbunătățiri uimitoare. Intre aceștia, sunt cunoscutul fabricant de automobile «Ford», care a spus că oprirea este cel mai mare izvor de bogăție și înflorire pentru Statele-Unite; «Samuel Crowther, unul din cei mai mari economiști din Statele-Unite, a spus că lucrătorii economisesc acum 2 miliarde de dolari anual, care înainte mergeau la cârciumi; «Edison», vestitul meșter al electricității, a spus că «oprirea este cea mai mare binefacere care s'a adus lucrătorilor»; «Daniel Poling», un educator însemnat, a spus că tineretul bea azi mult mai puțin ca altădată, ba aproape nici nu mai bea. Sunt destui însă și acei care spuns că oprirea a sporit pofta și ispita.

Astfel Colonelul «Grayson-Murphy», cârmuitorul celor mai mari organizațiuni de bancă, spune să lucrătorii mor acum mult mai mulți ca altădată, fiindcă beau mai mult. Deci dacă se zice că oprirea nu are urmări bune, nu se face însă dovada că băutura ar avea bune urmări. Dovadă că, bându se mai mult, e și mai rău.

Atâta vreau!...

Din ochii tăi: lumină —
Atâta vreau!
Din ea,
Să iau
Să beau
Cât aș putea —
Intocmai ca dintr'o fântână
Cu apă cristalină,
Spre care
Deapururea te mână
O dornică însetoșare!

Din ochii tăi: lumină —
Atâta vreau!...

Din cerul frunții tale —
Cu lucii sidefale —
Seninul ei, din țara magicului Hind,
Neturburat,
Dumnezeesc,
Atât să pot să prind
In eul meu, cel sufletesc,
Așa de sbuciumat!...

Din cerul frunții tale —
Atât să pot să prind!...

Din visele străluminoase,
Ce le visezi în ceasuri sfinte,
Misterioase,
Să mă împărtășesc,
In clipe fără de cuvinte,
Cu unul doar —
Să fie, pentru mine, far,
Ca pururea să'l cânt
In lungul drumului din spre mormânt!

Cridim

Vașiova. — Mânăstirea dela Izvor.

LACUSTA

Istoric, Caractere, Mijloace de combatere.

Istoric.

In toți anii, prin lunile Aprilie sau Maiu, agricultorii din Dobrogea, Basarabia de Sud sau cei din restul Țărei, au destule pagube de pe urma lăcustelor.

Spre deosebire anul acesta, fie din cauza unei ierni dulci, fie că focarele de lăcuste din anul 1929 n'au fost distruse de locuitori, se constată că agricultorii din Dobrogea și în special acei din plasa Ostrov jud. Durostor, au fost alarmați acum câteva zile de o armată imensă de lăcuste care a invadat culturile din apropierea pădurei Demicican și Cuigiuc.

Lăcustele sunt deopotrivă de răspândite nu numai în Delta Dunărei, dar și în Italia, Rusia, Africa de Nord, America de Nord, fiind socotite printre cele mai vătămătoare insecte.

Cronicarii români, au scris pagini întregi în care găsim invazia lăcustelor la un loc cu a barbarilor, sau numai a lăcustelor-astfel încât locuitorii în disperare trăgeau clopotele pentru a le speria.

In tot cazul, acolo unde coboară un stol de lăcuste, nu mai rămâne fir de vegetație.

Este greu ca lumea dela oraș sau chiar acei dela sate, — unde n'a apărut această insectă, să-și imagineze un pârjol sau un stol de lăcuste, așa cum s'a întâmplat anul acesta asupra orașului Cairo, când un asemenea stol a întunecat cerul, pricinuind pagube foarte mari, sau acele care au atacat pădurea Balagea, din Dobrogea.

Cele mai importante devastări de lăcuste făcute pe teritoriul țării noastre, au fost în anii: 1538, 1640, 1708, 1711, 1716. 1747, 1748, 1860 precum și acele din ultimii ani și chiar din lunile Aprilie și Maiu anul acesta, când invazia de lăcuste a distrus în câteva zile douăsute de hectare din pădurea Cuigiuc, precum și regiunile din Delta Dunărei, Ismail și Durostor, iar un alt stol pe acele din jud. Ciuc.

Caractere.

In știință, lăcusta face parte din *diviziunea Arthophoda* (Artropodele), *Clasa insectelor, ordinul Orthopterelor cu genurile: Acridium,* **Pachytylius,** *Oedipada, Stauronotus, Stenobothurus, Caloptenus, etc.*

In popor lăcusta este numită: Lăcusta verde, Căluț de iarbă: *lăcustele cu antenele lungi*; Lăcustă, Carcaleț, Acridă, Scarcaleț. Criquet voyageur în Franța, și Wanderhauschrecke în Germania: *lăcusta cu antenele scurte*

Corpul lăcustei este format din: cap cu armătură bucală pentru rupt și masticat, cu două antene lungi aproape cât corpul pentru Lacustide și antene scurte pentru Acridii; torace și pântece, trei perechi de picioare cu organizații interne pe acelaș plan, cu patru aripi din care cele superioare cornoase și metamorfoză necompletă sau nulă.

Mărimea corpului lăcustei, variază pentru diferite genuri. In totdeauna masculul este mai mic decât femela și anume:

Pentru *Acridium peregrinum* masculul are 40—50 mm.
60—70 mm. femela
» *Stauronotus marocanus* » » 28—30 mm.
50—52 mm. »
(Lăcusta din Algeria).
„ **Pachytylus migratorius** » » 35—50 mm.
42—35 mm. femela
(Lăcusta din Delta Dunărei).

Coloarea acestor lăcuste variază între cenușiu și verde — închis. După împerechere ouăle sunt depuse, — în România —, cam de pe la 1 Septemvrie până la sfârșitul acestei luni sau chiar Octomvrie, — aceasta depinde de cum este toamna: mai timpurie sau mai târzie —, după aceea pier.

Depunerea ouălor în număr de o sută, se face de către femelă într'o pungă lungă de 3—4 cm. de forma u n u i sâmbure de curmale numite *Oothecă*, popular fișic, în care sunt închise dela 30—90 de ouă (fig. 1) lungi cam de 3 mm. fiecare ouă, — de coloare gălbui închis —, reunite printr'un lichid albuminoid, brun și care sub influența aerului devine dur, formând astfel pereții fișicului groși de 1—2 mm.

Aceste pachete cu ouă sunt depuse de obiceiu în terenurile din Delta Dunărei, acolo unde vegetația poate asigura hrana tinerilor larve sau în ținuturile unde sunt recolte abundente în special graminee; îngropate în grindurile argiloase la o adâncime de 3—4 cm. iar cele nisipoase la 5—6 cm.

După aceasta lăcusta moare. Către sfârșitul lunei Aprilie sau începutul lui Maiu, când embrionul s'a format suficient, simultan ouăle se sparg și larvele ies afară începând cu acele aflate deasupra. In acest moment, larvele sunt învelite într'o membrană numită *Amnios.* La câteva ore dela apariție, aceste larve care sunt de mărimea unei furnici, își schimbă coloarea din cenușiu în negru, devin sprintene și mâncăcioase. Din această fază lăcustele trec prin alte cinci faze care durează în total, — dela ieșirea din ouă și până la maturitate —, cam 45 de zile, după care migrează în masă.

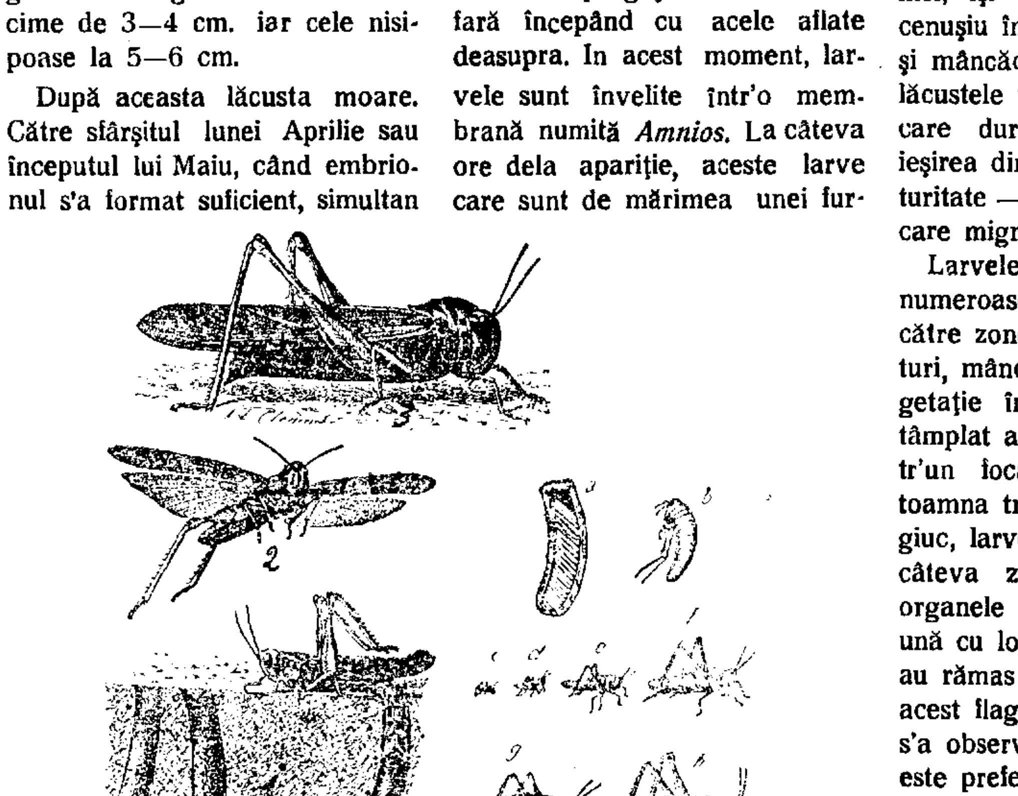

— Fig. 1 —

1. Secțiune făcută în pământ pentru a se observa cum sunt depuse fișicurile cu ouă de lăcustă. (In dreapta secțiunei lăcusta depune ouăle).

a. Fișic cu ouă (oothecă) în care s'a făcut o secțiune pentru a se observa cum sunt așezate ouăle.

b. c. d. e. f. g. și h. fazele de desvoltare ale lăcustei.

2. Lăcustă sburând.

3. *Pachytylus migratorius.* (Lăcustă din Delta Dunărei).

(Figură din Analele Academiei Române, Seria 2-a Tom. XXXIV, Insectele Vătămătoare în România de *Profesor Dr. N. Leon,* 1912, pe care o găsim și în Dicționarul *«Larousse Agricole»* Tome Premier 1921, p. 433).

Larvele înaintează în cârduri numeroase îndreptându-se numai către zonele cu cereale sau culturi, mâncând în drum orice vegetație întâlnește, cum s'a întâmplat anul acesta, când dintr'un focar de ouă depus în toamna trecută în regiunea Cuigiuc, larvele au distrus numai în câteva zile o pădure, astfel că organele administrative dimpreună cu locuitorii acelei regiuni, au rămas neputincioase față de acest flagel. Cu această ocazie s'a observat că frunza arborilor este preferată înaintea ierbii, că a devastat orzul de toamnă și primăvară precum și fasolea în timp ce culturile cu ovăs, au fost ocolite. Devastarea are loc numai între orele 8 dim. până seara la orele 6, când cu aceeași regularitate coboară toate depe arbori pe pământ, iar a doua zi, reîncep activitatea.

Adm. Căpit. Ovid Constantinescu

In numărul viitor: *Mijloacele de combatere.*

Dela Sanda Matei la Madam Alistar

sau din lac în puţ

In Ţara Românească de azi, toţi oamenii, care citesc lucruri mai de seamă şi nu-şi mărginesc cititul numai la ştiri despre ce s'a mai furat şi cine a mai fost omorât, ştiu cine este doamna *Sanda Matei*. Este temeinica gânditoare în lumea femeilor, îndreptătoarea gândurilor pe calea cinstită a vieţii, îndrumătoarea către înarmarea sufletească cu mijloacele credinţei în Iisus Hristos. Scrisul său regulat din *Universul* este ca picăturile care toarnă sănătate pe sufletele care se îmbolnăvesc atât de uşor şi o iau razna. Acest scris este o binefacere pentru femeile noastre de azi (şi nu numai pentru femei) şi este o fericire că el se găseşte pe paginile unui ziar răspândit ca *Universul*. Intre atâtea gânduri şi îndrumări strâmbe, cuvântul doamnei Matei lucrează îndreptător şi mântuitor.

Intr'o vreme, doamna Matei a fost directoarea *Şcoalei Eparhiale* din Chişinău. Ce noroc, pentru o asemenea şcoală, ca să aibă de îndrumătoare o femeie luminată şi o creştină din toată inima, învăţată în cele creştineşti şi hotărâtă să lucreze creştineşte! Ce lucru mai potrivit pentru o şcoală care-şi zice «eparhială», deci o şcoală bisericească, şcoală care şi azi are preoţi în cârmuirea ei, măcar cu gologanul, dacă nu cu sufletul, — ca o asemenea femeie să fie în fruntea ei! Era tocmai ce-i trebuia: O cârmuire creştinească. In vremea când e greu să găseşti o femeie bine crescută şi îndrumată trainic creştineşte, iată pe doamna Matei, pe atunci *Sanda Ulubeanu*, cu puternică învăţătură din creştinească ţară a Angliei, la clipa cea potrivită. Basarabenii sunt pravoslavnici. Lucrul bisericesc e mai viu simţit ca la noi. Luaţi din marea împărăţie a pravoslaviei, nici nu se putea ca sufletul lor să nu fie mai simţitor pentru treburile creştineşti. Deci Sanda Matei ar fi fost tocmai femeia care le trebuia: creştină în capul unei şcoale, creştine; adevărată chezăşie că treburile, vor putea merge creştineşte.

Totuşi Sanda Matei n'a putut sta în capul acelei şcoale. Nu cercetăm acum care au fost pricinile. Vine vremea şi pentru asta, că eu mai am de scris despre treburile din Basarabia, nu un articol-două, ci din vară până în iarnă şi peste aceasta. Am lăgăduit-o în alte articole şi am s'o fac.

După doamna Matei, a venit însă o cocoană, doamna *Alistar*, departe ca cerul de pământ de cea dintâi, în ce priveşte plămădeala creştinească a sufletului ei, şi nici pe departe cu învăţătura ei. Dar doamna Alistar, cu toate oarecare zguduiri pe care le-a avut la cârmuirea şcoalei, cu toată împărecherea ei cu un soţ a cărui linţă se simţea prea mult în şcoală, a putut s'o ducă ani de zile, ş'o duce ţanţoşă până în ziua de azi, deşi n'are niciuna din însuşirile sufleteşti care s'o facă proprie pentru aceasta şi nici pregătirea pedagogică de trebuinţă pentru a te afla în înălţimea unei slujbe aşa de însemnate şi, mai puţin decât toate, plămădeala, disciplina şi încredinţarea creştinească cu totul de trebuinţă pentru o aşa şcoală.

Să vedeţi acum deosebirea de vederi între una şi alta şi dacă, cu aşa porniri sufleteşti deosebite şi protivnice, puteau fi amândouă bune de directoare?

Dimpotrivă, va sări în ochi că, dacă una era bună, pentru însuşirile ei, nu mai putea fi bună şi cealaltă, pentru însuşirile protivnice pe care le are. Dacă nu doamna Matei e bună de directoare, nu mai poate fi bună Madam Alistar; dacă aceasta e bună, atunci nu putea fi bună Sanda Matei.

Dar să vedem dacă poate îndrăzni cineva să spuie că Sanda Matei nu e bună. Insuşirile sale înalte, prea dovedite, cunoscute şi preţuite, nu pot învoi nimănui să spuie aşa ceva. Urmează atunci că, dacă Sanda Matei e bună, nu mai este bună cealaltă, fiindcă ele sunt protivnice în felul lor de a judeca despre buna creştere a tineretului. Una are înţelegerea creştinească a unei cârmuiri, cealaltă are cugetări desăvârşit destrăbălate şi de nesuferit oriunde, cu atât mai puţin într'o şcoală creştinească.

Din cele de mai la vale, cititorii vor judeca unde e dreptatea.

II.

Indrumarea tineretului azi s'a hâit rău. Sunt prea multe chipuri de deslătare, care-l abat din calea cea sănătoasă şi el nu este destul de tare, nici pentru a-şi ţinea firea, pentrucă nu poţi fi plămădit deplin din vârsta tinereţei. Starea aceasta o înseamnă mulţi cu durere pe hârtie şi nu rareori avem prilejul de a o vedea zugrăvită prin rânduri amare.

Iată, de pildă, ce scrie d-nul *Constantin Bacalbaşa*, cunoscutul ziarist dela *Universul*, în nr. dela 30 Aprilie al acestui ziar: «Elevii de şcoală pe unde cunosc eu — în special cei din clasele V, VI, VII (cursul superior primar), nu frecuentează şcoala, merg la birturi, în cârciumi, joacă, şi cu capul plin de alcool se dedau la tot felul de năzbâtii».

Va să zică d. Bacalbaşa priveşte cu durere astfel de stări. Nu stă de partea lor, nu le acopere cu îngăduinţă strigătul uşuratec «Eh! ale tinereţei!...»

In acelaş fel judecă stările de azi doamna Sanda Matei.

Scriind în *Universul* dela 11 Mai a. c., despre faptul că doi părinţi din Bucureşti şi-au găsit pe fata lor de 14 ani în locuinţa unui ofiţer sechestrată de câţiva tineri, spune: «Trista poveste, din nenorocire nu este prea izolată. Sunt destule cazuri pe care presa — din motive de discreţie uşor de înţeles — nu le divulgă.

«E unul din rezultatele educaţiei moderne, ce se dă fetelor. Mamele, prea ocupate, indiferente, ori din principiu, dau copilelor, o libertate aproape nelimitată. Justificări curente auzi pretutindeni. Fetele trebue să simtă ce e viaţa, să ştie să se apere, să cunoască lumea, să nu rămâe timide şi de aceea bat trotuarele în grupuri sgomotoase, cari atrag mult atenţia asupra lor, ori singure, ceeace atrage şi mai mult atenţia lor».

Aţi văzut cum grăesc, în materie de moravuri ale tineretului, din fruntaşii purtătorilor de condei în ziarele noastre. Nici unul, nici altul nu se învoiesc cu asemenea apucături, iar doamna Matei ţine de rău pe acei dintre părinţi sau şi pe alţii care privesc scăpătările tineretului cu ochi îngăduitori, cu fraze uşoare de ale «tinereţei», «ce să le faci?» «ia copilării!»

Hai să vedem acum cum vorbeşte doamna Alistar «pedagoaga» din fruntea Şcoalei Eparhiale, şcoala în care cresc fetele de preoţi, şcoala care se află sub priveghere preoţească.

Par. Econom Stavrofor *Corneliu Grumăzescu*, directorul Seminariului Teolog din Edineţi, cercetând scrisorile şcolarilor săi a găsit că un şcolar din clasa VIII primea scrisori urâte dela o şcolariţă din clasa IV dela şcoala Eparhială din Chişinău. Ca orice director cu simţ de datorie, nu s'a mulţămit să facă regulă numai în şcoala sa, ci s'a simţit dator să înştiinţeze şi pe »colega» dela Chişinău, crezând că şi aici va găsi aceiaşi simţire, acelaş fel de a vedea lucrurile. Nu ştia omul că «pedagogia eparhială» este alta decât cea cu care suntem obişnuiţi noi.

De aceia, la înştiinţarea sa, s'a trezit cu un răspuns care l-a uimit şi care arată că, la şcoala Eparhială, acum domneşte alt curs decât cel pe care-l pornise doamna Matei. Pe când aceasta are şi acum vederile care sunt şi ale noastre ale tuturor, aşa cum le-am pomenit mai sus după *Universul*, doamna Alistar, prin adresa nr. 122, din 19 Fevruarie 1930, a răspuns directorului Seminarului din Edineţi că «Noi, ştiind bine, că astfel de isbucniri sentimentale sunt inerente vârstei, n'am considerat faptul atât de grav, după cum scrie eleva în scrisoarea ei.

«Elevul..., după ce şi-a exprimat într'o formă destul de poetică sentimentul lui către eleva...».

Va să zică astfel de apucături nu numai că nu trezesc în directoarea dela Chişinău simţul de datorie de a stârpi buruiana rea, dezmăţarea care se simte în tineret, ea le acopere, ba şi le admiră că ar fi poetice!

Se mai potriveşte cu felul cum judecă foasta directoare?... Şi nu cumva o fi mai având dreptate doamna Alistar?

Dar aceasta nu e un singur caz, e o molimă, în care şcoala doamnei Alistar e intrată până în gât. Directorul dela Edineţi îmi scrie scârbit de ce vede în ţinuturile unde e pus să lucreze. «Vă trimet un răspuns oficial, scrie Sf. Sa, la o adresă a mea, din partea vestitei doamne Alistar directoarea dela Eparhială, cu căror fete abia am putut stârpi corespondenţa seminariştilor mei, în care nu era vorba decât de baluri, serate, petreceri cu *patifon*.

«M'am crucit de asemenea răspuns. Este bun de publicat.

«A trebuit să dau afară, peste zidurile şcolii, aproape 50 de haimanale cari nu făceau altceva decât: mâncau, dormeau, fumau, beau şi petreceau...»

Iată cum se pricepe să cârmuiască directoarea dela Eparhială, iat'o în prada unor vederi care o arată stăpânită de o pedagogie străină de noi şi cu care nimenea dintre noi nu se poate învoi.

Destrăbălarea care ridică valuri de scârbă în alţii, se găseşte ocrotită chiar de domnia sa. Nişte fete cârmuite astfel se înlege că au să sperie pe un director de seminar, care-şi vede pe şcolarii lui năpădiţi de scrisorile fetelor dela Eparhială.

Nu numai în materie de destrăbălare de moravuri îngăduinţa este aşa. Este tot aşa şi în domeniul naţional, unde sunt mari acte de vinovăţie, care trebuesc scoase la iveală, este tot aşa şi în cel cultural, Şcolăriţele acoperite în halul în care am văzut, îşi trec orice măsură, care umplu de scârbă pe omul crescut după morala noastră.

Noi însă suntem abia la început. Mai avem de scris de acum înainte şi vine vremea de a da în tipar şi întregul răspuns al doamnei Alistar către Păr. Grumăzescu, de care Sf. Sa, ne spune că e bun de publicat.

Arhim. SCRIBAN

Românismul în Bucovina

— In unele părţi ale ei, Bucovina a fost mâncată ca pământ românesc de năvala ruteneasică. Ce am păţit în judeţul Trei-Scaune de peste munţi, cu Românii, care nu mai ştiu româneşte, dar se ştiu Români şi se simt ca atare, am păţit şi în Bucovina, unde, pe „Valea Ceremuşului", sunt Români care nu mai ştiu româneşte. Despre aceştia scrie d. «Leontin Iliescu» în «Universul» dela 10 Mai a. c. Pomeneşte acolo de munca unui preot, Păr. Dimitrie Ţopa din Cernăuţi, care a scris frumoase cuvinte în chestiunea aceasta, într'o carte tradusă şi în franţuzeşte, pentru luminarea străinilor, prin care caută să trezească inimile româneşti pentru apărarea nevoilor noastre în Bucovina. D. Leontin Iliescu mai arată că avem studenţi ruteni, bursieri ai Statului românesc, şi învăţători ucrainieni, care fac propagandă în Bucovina împotriva intereselor Statului românesc. Este caşi cu studenţii noştri basarabeni care învaţă în Cluj şi pe care doamna «Moroianu» din Cluj, ea însăşi o basarabeancă născută «Gore», îi dezvăluia în Bucureşti, la congresul Societăţii Ortodoxe, că nu au simţire românească.

CULTURALE

In ziua de 21 Aprilie c. (a II-a zi de Paşti) societatea culturală din satul Avrămeni din jud. Dorohoiu a dat o frumoasă serbare cu ajutorul elevilor din sat, care urmează pe la diferite şcoli secundare.

S'au recitat poezii, s'au executat jocuri naţionale şi o piesă de teatru.

La 23 Apr. sf. Gheorghe.— Regimentul 29 Infanterie din Dorohoiu, a dat o serbare la Săveni în folosul Monumentului Infanteriei.

In târguşorul Rădăuţi, din jud. Dorohoi, în ziua de 26 Apr. Regimentul 4 Vânători, care are sediul în Tg. Lipcani din Jud. Hotin, a dat o serbare în grădina «Cusin». Soldaţii sub conducerea ofiţerilor au executat mai multe exerciţii gimnastice, piramide etc. Orchestra regimentului a cântat mai multe bucăţi româneşti cu multă măestrie. După acestea a urmat un frumos bal.

E de notat că „dansurile moderne" au început să dispară întru câtva şi se revine la vechile şi frumoasele noastre joçuri româneşti.

Eugen Lungu

Rugăm **stăruitor plătiţi abonamentul**

FUIOR (11-a urmare)

Când m'a strigat pe nume m'am clătinat nţel:
Dar nici cumva să-i treacă prin minte că-mi fu teamă
M'am prefăcut că nu l'am luat de loc în seamă
S'a mai răstit odată... Eu, nu m'am supărat
Mi-a pus pe umăr mână de fier şi m'a mustrat:
«Cum? Stai în nepăsare? Robia ta-i destulă!
Vrei timpul să te 'ngroape 'n batjocură şi hulă?
«Urmaş al meu, ajunsa-i argat şi bucătar?»
«De lumea 'n răsboire, sărmane! n'ai habar?»
«Strămoşii tăi, tresaltă 'n morminte... Nu te doare?
«Să mi faci o viţeţie cum n'a mai fost sub soare»
«Nu zăbovi... hai! pleacă! Nepot de împărat»
«Esti tu?»

Och. *N'ai zis nimica!*
Ţig. *Ba da! m'am ruşinat!*
Adormi acum! N'ai frică de noapte şi pădure
Och. *Veghează, vârcolacul cumva să nu te fure.*
Ţig. *Pă mine? Io-te vorbă! Să nu te aud că mor*
Och. *Ai grijă, mă trezeşte să-ţi fiu de ajutor.*
M'ai supărat... s'am frică? Ca'ţi cu feştila, ceartă.
Mi-e somn! a fost o glumă...
O glumă se mai iartă!
Ţig. *Mai bine 'nchideţi ochiul hapsân...*
Och. *S'a şi făcut!*
Ţig. *Ce noapte! Ce 'ntunerec cum nu s'a mai văzut*
Ca păcura... Să-mi spună c'am frică? Toată ceata
De diavoli, smoală parcă, turnat-au cu găleata...
(Lungilă *depe celălalt ţărm şi a întins mâna să cerceteze ţinutul. Ţiganul o zăreşte).*
Tii! Ce o mai fi şi asta de umblă prin văzduh?
Strigoiu? Să fie fiară? Să fie poate-un duh
Pornit să bage spaima prin lumea liniştită?
Vre-un smeu schimbat în şarpe? A iadului ispită?
Piei pacoste! Nu-ţi pare ciudat că n'ai pierit?
Cum bâjbâe prin aer... De und' s'o fi ivit
In drumul meu? Şi frigul mă scutură şi frica.
Ochilă, măi! Ochilă»...
Och. *(trezindu-se) Ce zici? Ce vrei?*
Ţig. *Nimica!*
Och. *Dece îmi turburi somnul? Sau vrei ca să petreci*
Trezindu mă? Cu glume e timpul să te 'ntreci?
Ţig. *Nu vreau... dar...*
Och. *Bine! Bine!. Căsca-voi s'adorm iară*
Păzeşte să nu fie cel Vârcolac pe-afară.
Ţig. *«Păzeşte să nu fie» şi sforăe de zor.*
Lui, veghea i se pare un lucru prea uşor,
Dar mie... Ce zic: «mie»? Mă tem? Cum, nu-s în stare
Primejdia când vine, năvalnică, mai mare
Să-i fac din pieptu-mi stavil? Am teamă că nu sunt
Ca'n dăţi, viteaz s'o înlătur? Primejdia, s'o 'nfrunt?
(râde) Ha! Ha! (ecoul răspunde mai pierdut şi repeţit)
Cum? Cine râde? Un vânt de vine-ducă,
Sau poate-i vre-o părere, a gândur'lor nălucă?
Sunt liniştit... Nu-mi pasă! Dar tremur... Nu e drept!
Duşmanii, pot' să vină ori când: I-aştept! I-aştept!
(ecoul, răspunde la fel).
Ce voce, mi se pare că'n codru-aci, pe-aproape
Ca mine, mai e altul ce n'are somn pe pleoape.
Vorbesc, — el îmi vorbeşte; am râs, mi-a râs la fel.
N'am buzdugan... Dar dacă el, are de oţel?
Oricum, e o 'ndrăzneală ce trebui pedepsită;
Mândria mea o cere şi, nu e liniştită
Decât dacă-l voiu scoate de unde s'a ascuns...
Şi-apoi? Să l scoţi e una şi tot nu e de-ajuns.
Infig în el baltagul... Dar n'am viaţa-i săracă,
I-o curm prin ştreang... Cruzime! Nu! Nu! Mai bine i dacă
Indat'alerg, îl caut, îl prind, îl sgâlţâesc
De umeri... Mă uit aspru la el şi mă restesc,
Şi-i dau vre-o două bâte la speţi, — fără sfială.
Aşa îi fac. Dar totuş cu «rău» nu-i socoteală;
Mai bine cu blândeţe unde-l găsesc, îl cert
Să-i mustru necuviinţa... Dar, tot mai bine 'l iert!
Oh! Peuh! Mi se năzare? Stafia! Doamne-ai milă.
Ce ţi-am greşit? Stafia, Ochilă, ah! Ochilă!
Och. *Iar mă deştepţi?*
Ţig. *Ochilă...*
Och. *Ce zici? Ce vrei?*
Ţig. *Leşin*
Priveşte-le Ochilă, stafiile cum vin
Şi cum se încovoae, cum merg, sunt cinci, sunt zece
O mie sunt... cum clănţăn...
Och. *Ce ai?*
Ţig. *Aşa... simt rece...*
Prin codri bate vântul şi... bruma, cum să zic
Ochilă, dormi frăţie că zău! n'a fost nimic
Ah! vin... Ochi... să-l strig iară? Stafia, Vârcolacul.
Mi se 'mplineşte ceasul, acuma mă ia dracul.
Şi ce să fac şi unde să mă pitesc şi eu
Ce-o fi ca să mă apăr? Ah! ţin'te-acu'i acu...
(mâna lui Lungilă, înemereşte pe Ochilă)
Sunt mic... simt cum m'ă 'nghite încet-încet pământul...
Och. *Ce 'nseamn'atâtea glume?*
Ţig. *Mi s'a deschis mormântul...*
Och. *Bolboroseşti Ţigane sau suferi de deochiu?*
Frumos e pe 'ntunerec să-mi bagi un deştiu, în ochi?
Ba! nu greşii... Văd bine...
Ţig. *Prea te pripeşti Ochilă.*
Och. *E drept şi-ţi cer iertare, — e mâna lui Lungilă*
Un vechiu şi scump prietin...
Ţig. *Voiam ca să-l sfărâm*
Och. *E greu... E prea departe, pe celălalt tărâm*
Şi-apoi aceiaşi ţintă în viaţă urmăreşte
Ca noi, să scape Luna... De aceia el, pândeşte
Cu braţu-i cercetează ţinutu-acesta 'ntreg
Să prindă Vârcolacul...
Ţig. *Aşa! Mai înţeleg!*
Dar îi voiu spune totuş, aci, când va fi faţă
Să nu-şi întindă mâna prea mult că-i... boroboaţă.
Neştiind nimic, în beznă fiind singur, prea uşor
Puteam să 'nfig batlagul şi hait! să mi l omor.
Och. *Lungilă, măi! Lungilă...*
Ţig. *Il chemi? Te-aude oare?*
Och. *I-aci.*
Lunpilă *Cu bună vremea*
Och. *Prea bună, frăţioare...*
Stai lângă foc...
Ţig. *Aproape...*
Lungilă *Să-ţi spun cum s'a 'ntâmplat*
Că mân'atât de lungă acum s'a micşorat?

— Va urma —

INFORMAŢII

Din ţară

Bazar pentru nenorociţii dela Costeşti.— Consiliul Central Bisericesc a deschis un bazar în Calea Victoriei 17 (Grădina Cinema fost Coloseum) lângă Prefectura Capitalei, unde se vor vinde, cu preţuri foarte scăzute, în zilele de 12—17 Mai, ţesături naţionale şi felurite mărfuri dela vamă rămase fără stăpân.

Cu acest prilej se va desfăşura şi filmul cu nenorocirea dela Costeşti şi cel cu parastasul la care au luat parte familia Regală şi Inalţii Regenţi.

Adunarea generală a «Fundaţiei Carol I».— La 7 Mai a. c., s'a ţinut adunarea generală anuală a Fundaţiunii «Carol I», sub preşidenţia d-lui ministru N. Costăchescu. Au luat cuvântul: d. Prof. Deleanu, care a lăudat memoria regelui Carol, întemeetorul acestui aşezământ. Apoi D. Al. Ţigara-Samurcaş, directorul Fundaţiunii, a făcut darea-de-seamă despre activitatea din anul trecut. A arătat că biblioteca a sporit cu 3300 volume şi a fost cercetată de 72.000 cititori. Fundaţiunea a mai dat felurite burse, ajutoare pentru tipărirea tezelor de doctorat, şi felurite sume de bani la studenţi.

Cel din urmă a luat cuvântul d. Ministru Costăchescu arătând dragostea Regelui Carol pentru cultura şi Biserica noastră, mărturisindu şi bucuria că studenţimea foloseşte biblioteca acestui aşezământ care posedă o culegere atât de bogată de cărţi de ştiinţă şi literatură.

Congresul farmaciştilor.— Ca şi droghiştii, ca şi medicii, stârniţi de noua lege sanitară, care priveşte şi vinderea leacurilor, farmaciştii s'au sculat şi ei să şi ţie o adunare de apărare a intereselor lor, care s'a ţinut la 14 şi 15 Mai a. c. în Palatul Camerei de Comerţ din Bucureşti.

Congresul Ligii Culturale. — In ziua de Sf. Constantin şi Elena, se va ţine în Brăila congresul anual al Ligii Culturale. In urmă congresiştii se vor plimba cu vaporul pe Dunăre până la mare.

«Vilaj de intelectuali».— Aşa i se zice în «Universul» dela 10 Mai a. c. unei mahalale a Sinaiei pe care darnicul bogătaş d. „Vasiliu-Bolnavu" vrea s'o clădească acolo cu vile, adăposturi, căminuri, pentru intelectuali. Inţelegem foarte bine, fapta e de toată lauda. Dar de ce «vilaj»? Oare „vilaj" înseamnă pe franţuzeşte altceva decât «sat»? Atunci de ce să-i zicem pe franţuzeşte? Are să însemneze pe româneşte altceva decât ce înseamnă pe franţuzeşte?

Mulţi oameni ciudaţi pe lume!

Păr. C. Dron, cunoscutul scriitor săptămânal dela ziarul «Universul, prin tâlcuirile sale de Duminică despre bucăţile duminicale ale evangheliilor, în acelaş timp înalt dregător bisericesc fiind efor în Eforia Bisericească Centrală, — scrie frumoase şi drepte cuvinte, în Universul dela 11 Mai a. c., despre fapta comunităţii Evreilor din Bucureşti de a fi dat 10,000 de lei pentru nenorociţii dela Costeşti şi ca ajutor pentru zidirea bisericii rămasă neisprăvită.

Iată că suferinţa apropie pe oameni, zice cu dreptate Păr. Dron. Ea vorbeşte o limbă pe care n'o vorbeşte mintea rece.

Prin aceasta din urmă, oamenii scot fel de fel de pricini de a se îndepărta unul de altul şi a se învrăjbi. Prin suferinţă, uită împotrivirile de mii de ani şi se simt mai suflet către suflet.

Din acelaş nr. al «Universului» din articolul d-lui b. c. (B. Cecropide), aflăm că s'ar fi hotărât ca în a doua Duminică din Mai să se prăznuiască ziua Mamei. Totuşi a doua Duminică a trecut şi n'am auzit că s'ar fi sărbătorit această zi în vre'un chip deosebit. Nici nu s'a făcut chiar vorbă că s'ar fi ţinut în vreun fel oare care. Dar citim la ştiri că Societatea Ortodoxă va sărbători ziua aceasta la 18 Mai a. c.

Congresul droghiştilor. — După marile congrese ţinute până acum, mai cu seamă în vacanţa Paştilor (al profesorilor în Turnul-Severin; al Societăţii Ortodoxe în Bucureşti), iată acum şi congrese mai mici: al profesorilor de istorie, al farmaciştilor al droghiştilor şi altele. Congresul droghiştilor s'a ţinut în zilele de 11 şi 12 Mai în Bucureşti, sala «Amiciţia», lângă Cişmigiu.

Fiind vorba de alcătuirea unei legi sanitare, ei se grăbesc să ia măsuri, ca să nu li se aducă vătămare. Păcat că vatămă ei altele: Şi-au început congresul Duminică, la ceasurile 10, când e ceasul slujbei bisericeşti. Urât năravv, de care nu se feresc nici droghiştii! Fiindcă unul din ei scrie şi în această foaie, poate că se va afla în mijlocul lor de aceste cuvinte ale noastre.

O mare ruşine a neamului La o palmă de loc de Bucureşti, ba am putea spune, chiar în cuprinsul lui, s'a petrecut o hoţie din acele care te acopăr de ruşine. Căci este vorba de felul cum se îndeplinesc slujbele ţării în văzul străinilor.

Nişte dregători ai unor ţări străine: ministrul Poloniei, un însărcinat cu treburi băneşti al Statelor-Unite d. Dewey, împreună cu boieri de ai noştri, sunt opriţi în drum de hoţi de drumul mare şi jefuiţi de mari bogăţii.

Aşa de slabă e paza noastră, încât au trebuit s'o păţească nişte oaspeţi străini, care n'au să poată cugeta bine despre noi când astfel de păţanii, puţin plăcute, au trebuit să îndure în ţara noastră!

Rău se îndeplinesc slujbele la noi şi multe mai sunt de îndreptat!

Concurs de ghionteală.— In seara zilei de 17 Mai a. c. va fi un mare concurs de ghionteală la „Arenele Române", între acei care învaţă să dea cu pumnii unul în altul. Bun de aflat pentru ceice au vreme de căscat gura!

Celor cari au rugat pe d. Pruteanu a fost la Ministerul Muncii şi a căpătat următorul răspuns oficial Legea s'a votat şi ratificat de români, se aşteaptă ratificarea de către Francezi. Imediat ce această ratificare va fi făcută legea se va pune în practică.

Din Străinătate

Limbile Ierusalimului.—«Adevărul dela 6 Septemvrie 1929 scria că, după statistica oficială a oraşului, Ierusalimul întrebuinţează în sânul său 27 de limbi. In frunte ar fi ebraica, apoi araba, pe urmă limba armenească jargonu evreiesc şi limba engleză. Limba germană e a zecea, cea franceză a 11-a, cea spaniolă a 12-a. Oficiale sunt engleza, ebraica şi araba.

Noi nu credem că ebraica, fiind limbă a învăţaţilor poate avea atâţia vorbitori.

A început şi prigonirea musulmanilor în Rusia. — Până acum s'a auzit că în Rusia sunt prigoniţi creştinii şi evreii. Acum vine vestea că nici mahomedanilor începe a nu le fi moale. O telegramă din Varşovia, cu data de 7 Mai a. c., primită de ziarul «Universul» (nr. din 9 Mai a. c.) spune că guvernul sovietic a arestat pe Riza Edin, primul muftiu al musulmanilor din Rusia Sovietică.

Arestarea s'a făcut din pricină că primul muftiu n'a vrut să iscălească o declaraţie prin care să arate că musulmanii nu sunt prigoniţi în Rusia.

Indată după acea telegramă, a venit alta, cu data de 8 Mai a. c., tot din Varşovia (vezi-o în «Universul» dela 10 Mai a. c.), în care se spune că mohamedanii din Rusia şi-au îndreptat glasul către Regele «Fuad» al Egiptului şi către Sultanul din «Hegiaz, ca să mijlocească pentru încetarea prigonirilor la care sunt supuşi. Ei au arătat că, din 8000 de moschee, 7000 au fost închise, iar 15,000 de preoţi mohamedani au fost închişi.

Tipografia „Corpului de Jandarmi" Bucureşti.